

TVIRTINU

Maironio lietuvių literatūros muziejaus
direktorė Deimantė Cibulskienė

2021 m. *balandžio* mėn. 19 d.
Lk. Nr. V-30

MAIRONIO LIETUVIŲ LITERATŪROS MUZIEJAUS RINKINIŲ KOMPLEKTAVIMO 2021–2023 M. KRYPTYS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Maironio lietuvių literatūros muziejaus (toliau – Muziejus) rinkinių komplektavimo kryptys – dokumentas, nustatantis muziejaus rinkinių komplektavimo kryptis, eksponatų įsigijimo būdus, eksponatų atrankos nuostatus.

2. Rinkinių komplektavimo kryptys atitinka Muziejaus misiją – kaupti, saugoti, tirti, konservuoti, restauruoti ir populiarinti nacionalinės svarbos literatūros (raštinės) vertybes bei rašytojų kūrybinį ir memorialinį palikimą, apimančią nacionalinę Lietuvos raštinę ir literatūrą nuo senųjų raštų iki šiandienos literatūros įvykių bei autorių.

3. Rinkinių kaupimas Muziejuje yra orientuotas į kelis lygmenis:

3.1. originalūs literatūrinė, meninė, istorinė ir kultūrinė vertę turintys eksponatai, kurie reikalingi rengti ekspozicijoms ir parodoms;

3.2. originalūs eksponatai, kurie reikalingi literatūrologiniams tyrinėjimams;

3.3. epochiniai baldai, daiktai, naudojami atkuriant rašytojų memorialinę aplinką;

3.4. naujos muziejaus specifika atitinkančios knygos, knygos su autorių arba sudarytojų autografais/dedikacijomis, nauji, išskirtinės vertės leidiniai (fotografuoti retų knygų, suvenyriniai, jubiliejiniai leidimai).

4. Muziejuje yra centralizuoti fondai ir šie atskiri rinkiniai: Vilniaus rašytojų memorialinio muziejaus, Petro Cvirkos memorialinio muziejaus, Bernardo Brazdžionio, Juozo Grušo namų-muziejaus, Salomėjos Nėries ir Bernardo Bučo namų-muziejaus, Balio ir Vandos Sruogų namų-muziejaus.

II. RINKINIŲ KOMPLEKTAVIMO KRYPTYS

5. Atsižvelgiant į vieną pagrindinių Muziejaus veiklos tikslų – kaupti muziejines vertybes, atspindinčias lietuvių literatūros istoriją nuo valstybės raštinės pradžios, rašytojų memorialinį ir kūrybinį palikimą, nustatytos tokios 2021–2023 metų rinkinių komplektavimo kryptys:

5.1. sistemingai pildyti suformuotus autorių rinkinius, atsižvelgiant į parodų rengėjų, literatūrologų poreikius, ir formuoti išsamius bei visapusiškus naujus rinkinius:

5.1.1. senosios literatūros autorių ir senųjų knygų (iki 1904 m.) rinkinius;

5.1.2. išseivų literatūros autorių A. Nykos-Niliūno, A. Vaičiulaičio, H. Nagio, J. Kaupo, Liūnės Sutemos, A. Landsbergio, B. Brazdžionio rinkinius;

5.1.3. šiuolaikinės literatūros autorių H. A. Čigriejaus, K. Navako, A. Dabulskio, V. Kukulo, M. Macijauskienės rinkinius;

5.1.4. rašytojų V. Mačernio, P. Visvydo, J. Mikelinsko, J. Avyžiaus, J. Meko, L. Matuzevičiaus, B. Pūkelevičiūtės, A. Bieliausko ir kitų, kurių 2021–2024 m. bus minimi jubiliejai, rinkinius;

5.1.5. formuoti naujus populiarių, apdovanojimais įvertintų, skaitomiausių šiuolaikinių rašytojų rinkinius: M. Gailiaus, I. Valantinaitės, K. Sabaliauskaitės ir kitų.

5.2. išseivijos autorių A. Veščiūnaitės, J. Janavičiaus rinkinius papildyti ekspedicijų užsienyje metu įgytomis muziejinėmis vertybėmis;

5.3. papildyti vaikų literatūros autorių rinkinius eksponatai, reikalingais būsimai naujai vaikų literatūros ekspozicijai.

III. EKSPONATŲ ĮSIGIJIMO BŪDAI

6. Muziejus rinkinius komplektuoja įsigydamas eksponatus visais teisėtais būdais iš fizinių ir juridinių asmenų, antikvarinių parduotuvių, dailės salonų, aukcionų, parodų.

7. Muziejaus rinkinių komplektavimui eksponatai gali būti įsigijami (perkami) arba priimami kaip dovanos.

8. Muziejus, siekdamas įsigyti eksponatus rinkinių komplektavimui:

8.1. rengia ir teikia paraiškas Lietuvos kultūros tarybai (toliau – LKT) Lietuvos kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamai programai „Atminties institucijos: Lietuvos ir jos kultūros istorijai svarbių kilnojamųjų kultūros vertybių įsigijimo projektai“;

8.2. rengia ir teikia paraiškas LKT Lietuvos kultūros rėmimo fondo lėšomis finansuojamai programai „Lietuvai reikšmingo kultūros paveldo, esančio užsienyje, paieška, sklaida, priežiūra, sugrąžinimas“;

8.3. bendrauja ir bendradarbiauja su kolekcininkais, dailininkais, rašytojais ir jų artimaisiais;

8.4. organizuoja ir vykdo ekspedicijas Lietuvoje, kurių metu renkama archyvinė autentiška medžiaga, užrašomi prisiminimai, fotografuojamos memorialinės vietos;

8.5. įsigyja naujausias lietuvių autorių knygas, vadovaudamasis Naujausių lietuvių literatūros autorių knygų įsigijimo koncepcija (Maironio lietuvių literatūros muziejaus rinkinių komplektavimo 2021–2023 m. kryptį 1 priedas) tiesiogiai iš leidėjų, o nesant tokiai galimybei, ir knygynų;

8.6. seka literatūrinį gyvenimą ir įvykius muziejuje ir už muziejaus ribų, fotografuoja renginius, kaupia nuotraukas, bei kitą vertingą informacinę muziejinę medžiagą.

IV. EKSPONATŲ KAUPIMO ATRANKOS NUOSTATAI

9. Muziejaus rinkiniai komplektuojami, formuojami ir skirstomi pagal atskirus rašytojus, vertėjus, kultūros ir literatūros įvykius.

10. Muziejaus rinkiniuose esantys eksponatai pagal išliekamąją vertę skirstomi į pagrindinį ir pagalbinį fondus.

10.1. Pagrindinį fondą sudaro literatūrinę, istorinę, meninę, memorialinę ar kultūrinę išliekamąją vertę turintys autentiški geros būklės eksponatai:

a) originalūs dokumentai, susiję su rašytojų gyvenimu ir kūryba, kultūriniais įvykiais:

- kūrybiniai rankraščiai ir mašinraščiai (su taisymais, pastabomis ir parašu);
- vertimų rankraščiai ir mašinraščiai (su taisymais, pastabomis ir parašu);
- kūrybiniai užrašai, dienoraščiai;
- rašytojų ir kultūros veikėjų laišakai (atsižvelgiant į turinio reikšmingumą ir informatyvumą);
- rašytojų ir kultūros veikėjų autentiški prisiminimai;
- originalios, nesikartojančios Muziejaus rinkiniuose nuotraukos, susijusios su literatūriniais-kultūriniais įvykiais, rašytojų gyvenimu bei veikla;
- memorialiniai ir asmeniniai rašytojų daiktai, susiję su rašytojų kūryba, pomėgiais;
- memorialinės ir asmeninės bibliotekos: leidiniai su taisymais, komentarais, dedikacijomis;

b) meno kūriniai: rašytojų portretai, literatūros kūrinių iliustracijos;

c) knygos su rašytojų pastabomis, taisymais, dedikacijomis, autografais;

d) knygos, išleistos iki 1904 metų (iki spaudos draudimo laikotarpio pabaigos; nesikartojančios Muziejaus rinkiniuose);

e) lietuvių literatūros grožinių kūrinių ir jų tyrinėjimų pirmieji leidimai (knygos), nesikartojantys Muziejaus rinkiniuose;

f) lietuvių rašytojų kūrinių vertimai (knygos, almanachai) užsienio kalbomis, išleisti užsienyje ar Lietuvoje, nesikartojantys Muziejaus rinkiniuose;

g) spauda nuo pirmųjų leidinių iki 1904 m. (iki spaudos draudimo laikotarpio pabaigos), nesikartojanti Muziejaus rinkiniuose;

h) spauda nuo 1904 m. iki šių dienų, atsižvelgiant į jos reikšmę ir retumą, nesikartojanti Muziejaus rinkiniuose;

i) reti spaudiniai (atvirukai, programos, plakatai, rašytojų vizitinės kortelės ir t. t.), nesikartojantys Muziejaus rinkiniuose.

10.2. Pagalbinį fondą sudaro autentiški eksponatai, kurių vertę dėl jų blogos būklės įmanoma nustatyti tik specialiais tyrimais, o ne jų priėmimo momentu; mokslinei tiriamajai, parodinei ir edukacinei veiklai reikalingi mažesnės literatūrinės, istorinės, memorialinės ar kultūrinės išliekamosios vertės originalūs eksponatai:

a) rašytojų originalūs rankraščiai ir mašinraščiai, kūrybiniai užrašai, dienoraščiai, laišakai, nuotraukos, memorialiniai daiktai, meno kūriniai, dokumentai, memorialinės bibliotekos knygos ir spauda, senosios knygos, kuriems dėl jų būklės reikalingi išsamūs restauratorių tyrimai ir restauracija (po restauracijos jie gali būti perkelti į pagrindinį fondą);

b) rašytojų ir kultūros veikėjų laiškų originalai (atsižvelgiant į turinio reikšmingumą ir informatyvumą);

c) kultūrinių įvykių, renginių, literatūrinių ekspedicijų nuotraukos, atsižvelgiant į jų turinį;

d) atsiminimai apie rašytojus, atsižvelgiant į jų turinį bei autentiškumą;

e) garso ir vaizdo skaitmeninio formato dokumentai.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

11. 2021–2023 metais planuojama sukaupti pirkimo bei dovanojimo būdu kasmet maždaug po 3000 vnt. eksponatų, iš viso 9000 vnt. eksponatų (70 proc. pagrindinio fondo, 30 proc. pagalbinio fondo).

Maironio lietuvių literatūros muziejaus rinkinių
komplektavimo kryptių
1 priedas

NAUJAUSIŲ LIETUVIŲ LITERATŪROS AUTORIŲ KNYGŲ ĮSIGIJIMO KONCEPCIJA

1. Muziejaus rinkinių specifika – rašytojų kūryba, kurios galutinis rezultatas yra knyga. Knygos reikalingos ekspozicijoms, parodoms, tyrinėjimams, literatūros sklaidai per edukacines programas bei literatūros vakarus.

2. Naujausių lietuvių literatūros autorių knygų įsigijimo pagrindinis tikslas – kaupti muziejines vertybes, atspindinčias lietuvių literatūros istoriją ir procesus, raidą, kryptis, atskirų rašytojų kūrybinį palikimą, derinant tai su visuomenės kultūros bei švietimo poreikiais, rengiant nuolatinės ekspozicijas bei laikinas parodas.

3. Muziejaus rinkiniams įsigyjamoms naujos knygos:

3.1. kūrinių pirmieji leidimai;

3.2. kūrinių pakartotiniai leidimai, jeigu juose yra reikšmingų papildymų;

3.3. kūrinių rinkiniai (raštai) – rašytojų kūrybinio palikimo visuma;

3.4. monografiniai leidiniai (mokslinė išsami rašytojo gyvenimo ir / ar kūrybos tyrinėjimo publikacija).

4. Naujausių lietuvių literatūros autorių knygos įsigyjamoms tiesiogiai iš leidėjų, o nesant tokiai galimybei, ir knygynų, dalį jų muziejui padovanoja autoriai.

5. Naujausių lietuvių literatūros autorių knygoms atrenkamos vadovaujantis:

5.1. kritikų atsiliepimais;

5.2. kūrinių ir autorių nominavimą ir apdovanojimą įvairiomis valstybinėmis bei literatūrinėmis premijomis (Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno; Lietuvos Vyriausybės kultūros ir meno, Lietuvos rašytojų sąjungos; Poezijos pavasario (Maironio); Lietuvių literatūros ir tautosakos instituto; Jotvingių; Liudo Dovydeno, Dionizo Poškos, Antano Miškinio, Salomėjos Nėries, Antano Baranausko, Jono Aisčio, Petro Cvirkos, Vinco Mykolaičio-Putino ir Kazio Barėno literatūrinės; Jurgos Ivanauskaitės, Vytauto Kubiliaus, Algio Kalėdos, Lietuvos meno kūrėjų asociacijos, Vaikų

literatūros, IBBY (Vaikų ir jaunimo asociacijos), dr. Aloyzo Petriko vaikų ir jaunimo literatūros, Prano Mašiotos, Domicelės Tarabildienės, Aldonos Liobytės);

5.3. pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. lapkričio 30 d. nutarimu Nr. 1200 patvirtintą Skaitymo skatinimo programą vykstančiuose Metų knygos rinkimuose dalyvaujančios knygos.
